

Havainnoinnista päätöksentekoon

NVS 2023 – Pekka Salminen

Päätöksenteko TAITO

Kun pelataan taktisesti heikosti, tekninen vaatimus nousee liian suureksi yksittäisen pelaajan taitotasoon nähden.

Ja, kääntäen, jos pelataan taktisesti viisaasti, yksittäisen pelaajan taitotaso riittää pelitilanteessa helpommin.

Mitä tapahtuu?

- Mitä katsoa-mitä näet

→ Tunnista tilanne

Pelikäsitys

- Rannikko
- Doncic
- Jokic
- Basketball IQ
- "silmät selässä"
- OK, HYVÄ, ERINOMAINEN?

Käynnistäjät

Naisten MM

Pallottomana
pelaaminen

Pallottomat Skriinit

Doug Lemov: THE COACH'S GUIDE TO TEACHING

“You must first see
effectively in order
to decide
effectively.”

Nuorten MJ kesä, tytöt

Menetykset

Wu 16 19,6 8.

Wu 18 17,3 7.

Wu 20 18,1 8

Syötöt

Wu 16 11,3 16.

Wu 18 16 10.

Wu 20 14,6 6.

Valmentajien ajatuksia

- Nopeat päätöksentekotaidot
- Syöttötaito
- Pallottoman skriinien käyttäminen ja puolustus
- Ensitoimet pallon kanssa
  - peli hidastuu
- Valintojen NOPEA tekeminen
  - peliasennot
  - pelin havainnointi

Tiedä mitä katsoa – Mitä näet?

Millä tätä voi oppia?

**Ole sellaisessa peliasennossa,
että voit tehdä päätöksiä**

Skeema

- Psykologiassa mielen sisäinen malli tosimaailmasta.
- Sisäisesti organisoitunut muistirakenne, joka kiteyttää ja pelkistää valtaisa havaintoinformaatiota ja nopeuttaa informaatiosta tehtäviä johtopäätöksiä.
- Muistiin tallentuneita jäsennyksiä maailmasta.
  - Sisäiset mallit jäsentävät havaintoa, ohjaavat tarkkaavaisuutta ja vaikuttavat muistin toimintaan

”When I start running earlier than the others, I appear faster.”

- Lemov -katseen nopeus
- Huonon, hyvän ja erinomaisen pelaajan ero /katse?
- OPPIMINEN Sä opit sitä mitä sä teet—mihin tilanteisiin joutunut, muuta ei voi vaatia
- Ikä, kokemus, pelien katsominen, mitä niissä katsoa, syy-yhteyksien löytäminen.. KILPAILUN TASO

“You must first see effectively in order to decide effectively.”

- Kolme tapaa harjoitella :
- Skill-acquisition - Learning to execute a skill, under pressure without thinking.
- Game-based - Applying skills within the context of a constrained game environment. For example, a game of 11 vs 8 or a smaller pitch.
- Tactical - Recreating specific situations that may occur during a match.

Valmennustaito

- Eksperttiyden pohjalla on tarkka havainnointikyky, kyky havainnoida oikeita asioita.
- Oleellista on, kuinka näköaistia ja muita aisteja käytetään.
- Eksperteillä katse kohdentuu informatiivisempiin kohteisiin kuin noviiseilla
- Havaintotaitojen kehittyminen ottaa siis oman aikansa, aivan kuten minkä tahansa taidon kehittyminen. Kukaan ei synny taitavaksi pelinlukijaksi, taustalta löytyy aina harjoittelu joko tiedostetusti tai tiedostamatta.
- Erilaisten tilanteiden tunnistaminen onkin ennakointikykyjen vahvin ennustaja.

Mitä katsot ja miten ensitoimet pallon kanssa

- Kun käytät skriiniä?
- Kun teet skriiniä?
- Kun olet syöttäjänä?

- Downskriini
- Backskriini
- Flex skriini

”KAIKKEEN EN
OSANNU
VASTATA”

Kysymyksiä & Vastauksia

- **1)Kun tulet korilta ulos downscreeniä käyttäen, mitä katsot?**
- **Isot** . Omaa puolustajaa, sitte screenajaan puolustajaa. Samalla katse syöttäjässä..**Heittäjät** syöttäjää, sitte sreenajaan puolustajaa(!)-> tila jossain **Pointit** omaa puolustajaa, samalla syöttää ja syöttäjän puolustajaa
-
- **2)Entä kun teet sitä screeniä, mitä katsot?**
- Isot. Screenattava puolustaja-oma puolustajaHeittäjät-miten screenattava puolustaja on sijoittunut Pointit. oma puolustaja + miten screenattav puolustaja on sijoittunut
-
- **3)Mikä on ensimmäinen asia jonka teet kun saat pallon tosta tilanteesta?**
- Isot oma puolustaja-sitten hyökkääjä. Edun luonti ..Heittäjät-oma puolustaja, sitten screenajaan puolustaja Pointit-oma puolustaja
- **4)Sama tilanne. Sinä syöttäjänä.**
- Mitä katsot?Isot- screenattavaa Heittäjät-molempia puolustajiaPoi ntit- screenajaan ja screenattavan puolustajaa...NÄE KOKO KENTTÄ-apupuolustus mukana näkökentässä
- **5)Kun käytät niskascreeniä, mitä katsot?**
- Isot- katse palloon, harhautus-oma puolustaja Heittäjät katse palloon, harhautus-oma puolustaja Pointit -screen osuu! Katso screenaajaa
-
- **6)Entä kun teet sitä screeniä, mitä katsot?**
- Isot puolustajaa Heittäjät mitä puolustajani tekee, sitten skriinattavaa kohdetta, sitten palloa Pointit sreenajaan puolustaja
- **7) Sama tilanne. Sinä syöttäjänä, mitä katsot?**
- Kaikki Puolustaja
-

”Oon vastannut kaikkeen
että mitä KATSON, mut
tilannettahan havainnoi
myös paljon äänien ja
tuntemisen avulla.”

jatkoa

”Automaatioita noi kaikki”
”ENNAKOINTI”
”Screenit :oikealle ei liian aikaisin.”
”Joukkuekonteksti-ko tilanteessa”
”Kulmat, mitä pelataan vaikea puolustaa”
”KOKONAISUUTTA”

- **8. Flex screen**
- **8A Mitä katsot ensimmäinen skriini?**
- Isot- skriinattavan puolustajaa. Heittäjät sreenin kohde, mitä puolustaja tekee, sitten oma puolustaja? Pointit-mistä oma puolustaja tulee. Katso tilanne Taktinen konsepti
- **8B Mitä katsot toka screen**
- Isot screenattavan puolustajaaHeittäjät screenattava-oma puolustajaPointit-actionia, puolustus patternia
- **8CSama tilanne- sinä syöttäjänä. Mitä katsot**
- Isot-puolustutaktiikkaHeittäjätkoko tilanteen puolustus taktiikka Pointit-koko tilanteen puolustus taktiikka
- **9)Ilman screeniä:**
- Kun leikkaat palloa kohti perimeterillä, mitä katsot?
- Isot-oma puolustaja-missä joukkuekaveritHeittäjät-vapaata tilaa Pointit-oma puolustaja-

Fade-tilanteet

Männistö 2017

Havaintomotorinen harjoittelu

1. Yleinen havainnointitaito
2. Lajinomainen havainnointitaito

Pelaaminen on jatkuvaa ympäristön havainnointia (READ), ajatustoimintaa ja edellisiin perustuvaa ratkaisuntekoa (REACT).

" Havainnointi- / ajattelunopeudella on suurempi merkitys kuin juoksunopeudella."

Havaintomotorisen harjoittelun oppimistavoitteet

- Osaa hahmottaa itsensä ja muiden väliset etäisyydet (spacing)
- Osaa kartoittaa vaihtoehtoja ja löytää parhaan niistä – osaa tehdä nopeita päätöksiä ja ratkaista tilanteita sopivalla työkalulla (Decision making)
- Oppii ymmärtämään, että ennalta suunniteltu ratkaisu ei aina ole välttämättä paras (Read and react)

"Pelaaja näkee sen, minkä ymmärtää ja toimii sen mukaisesti"

Maininnan arvoisia mm.

- Paul Fitts lanseerasi nopeus-tarkkuus -kompromissin, jonka mukaan nopeuden lisääminen vaikuttaa haitallisesti tarkkuuteen ja päinvastoin.
- Joan Vickers /malli havainto- ja päätöksentekotaitojen harjoitteluun: Perception, Cognition, and Decision Training. The Quiet Eye in Action.
- Mira Sakselin/ gradu Liikunta 3-3 päätöksenteko
- Sampsa Löppönen - perifeerinen havainnointi
- Sasu Salin You tube -pallottoman screenistä